

КОНРАД ФИАЛКОВСКИ БИОХАЗАРТ

Превод от полски: Огнян Сапарев, 1980

chitanka.info

Камионът спря преди завоя. Той слезе, хвана своята протрита тук-там пътна чанта, усмихна се още веднъж на шофьора и тръгна нагоре. Зад себе си чуваше боботенето на камиона, който излизаше от завоя и се спускаше надолу, към долината. Вървеше бавно и се спираше на всеки двеста-триста метра, макар че страничният път, по който сви, беше доста широк и съвсем полегато пресичаше склона. През ризата усещаше на раменете си топлите лъчи на следобедното слънце. По белите скали наоколо растяха нискостеблени борове. Слънцето ги беше изсушило в знойния ден и той усещаше само миризмата на потта си и едва доловимия дъх на море, което беше някъде зад най-близките възвишения.

Отмина една табела, забраняваща влизането, и втора, която съобщаваше за частно владение. Докато я отминаваше, болката се засили. Спря и от горния джоб на ризата извади флакон с таблетки. Изсипа ги върху дланта, сложи една под езика и след кратко колебание добави още половинка. Не дочака болката да утихне напълно и продължи. Нататък имаше повече сенки, защото дърветата бяха по-високи. Още един завой и застана пред вратата. Очакваше да види някаква табела, но вратата беше анонимна — от ковано желязо, малко старомодна. До нея имаше портиерна, построена — както всичко наоколо — от бял камък. Влезе и видя там човек, който седеше зад неголяма, закрепена за стената масичка с телефон. Беше в нещо, което можеше да бъде униформа, защото копчетата метално блестяха, но нямаше нито колан, нито фуражка — само малък шлем, който покриваше тила му.

— Имате ли уговорка? — попита той.

— Не. Дойдох...

— Прочетохте ли табелата?

— Разбира се, но...

— Моля да се съобразите с прочетеното и да напуснете територията. Това е частна собственост.

„Ако бях пристигнал със собствен автомобил, щеше да разговаря с мен другояче“ — помисли мъжът.

— Това е имението на доктор Егберг, нали? — запита той.

— Да, но нали ви казах...

— Аз съм приятел на доктор Егберг, познат от едно време — добави той, за да отслаби предишната фраза, която не беше истина.

Човекът с униформа не се учуди, не се поколеба, само вдигна телефонната слушалка.

— Тук портала — каза. — Моля канцеларията на доктора.

Централата, изглежда, го свърза.

— Вашето име? — запита той със слушалка на ухото.

— Ралф Молнар, професор Ралф Молнар — допълни, сещайки се, че Егберг ще го помни като професор.

Вратарят остана равнодушен, сякаш приемането на професори, пристигащи пред вратата с небръсната от няколко дена бяла брада, беше негово всекидневно занимание. После съобщи името му и двамата зачакаха — Молнар, опрян на стената, а онзи — неподвижно втренчен в някаква точка.

— Слушам. Ще дойдат за вас — каза накрая. — Моля оставете вещите си.

— Моите вещи?

— Да. Ще ви ги донесат после. Такива са тук обичаите — добави, сякаш това обясняваше всичко.

Молнар сви рамене и подритна чантата си към вратаря. Тогава по пътеката дочу стъпки. Обърна се. Беше девойка, висока девойка в лятна рокля без ръкави. Толкова успя да забележи.

— Доктор Егберг помоли да ви поздравя от негово име. Трябва да се погрижа за вас, професоре, и да попитам дали ще останете при нас за дълго...

— Ще видя. Още не знам.

— Във всеки случай поне до утре. Вече е късно. Пък и докторът ви кани на вечеря.

Вече вървеше след нея по покритата с калдъръм алея сред гъсти, непознати храсти.

„Сигурно са специално посадени“ — помисли, без да откъсва поглед от дългите, мускулести и все пак стройни крака на вървящата отпред девойка. Зад мостчето отново усети болка и тежест в гърдите, но не спря. Домът сигурно беше наблизо. Наистина, излизаше към градината с голяма неостъклена веранда — и изведнъж Молнар си даде сметка, колко голяма е къщата. Големината ѝ беше прикрита от зеленината. Дърветата провираха клони направо в прозорците. Пълзящи растения се катереха по стените, достигайки почти до покрива.

— Ще се настаните на първия етаж, професоре — каза девойката, когато влизаха в къщата.

Тя тръгна направо към стълбите и тогава Молнар се спря за миг. Стоеше пред голямо, тъмно пано, осветено от ниските червени лъчи на вечерното слънце, но не виждаше образа — чувствуваше само болка. Девойката също се спря. Нищо не каза, само приближи до асансьора и натисна копчето за повикване. Май че не го гледаше и все пак той не можеше да се реши да измъкне флакона. Болката бавно затихваше и едва сега различи на картината чудовищен октопод, протегнал десетки пипала към кораб, който се носеше с развети платна по бурно море.

— Ето асансьора, професоре — каза девойката.

Искаше да каже, че това е излишно, но не каза нищо. Качиха се на етаж и тръгнаха по коридора навътре в къщата.

„Прилича на хотел — помисли Молнар, — коридор и десетки врати. Врати без брави — допълни, давайки си сметка, че е безсмислено. — Нормална голяма къща.“

— Ето тук — каза девойката и го пусна напред.

Застана в стая, снабдена с всичко необходимо, също и с голям телевизор. Леглото дори не погледна. Спеше добре навсякъде, както в далечната си младост, и не беше чак толкова висок, че да му пречи недостатъчната дължина на леглото.

— Банята е тук! — Девойката откряна една врата.

— А моите вещи?

— Ей сега ще дойдат.

Забеляза, че го гледа и се усмихва. „Интересно на колко години е — помисли си, — сигурно изглежда по-млада, отколкото е всъщност.“

— Доктор Егберг ще се появи скоро.

— Ще се появи?

— Да. Сигурно ще ви направи телевизита. Разбира се, преди това ще ви уведоми.

— Така ли?

— Ако се нуждаете от нещо, извикайте ме.

— Да ви извикам?

— Казвам се Маг.

— Но как да ви извикам?

— Госпожице Маг... или просто Маг.

— Тук, от тази стая?

— От стаята или от банята. Малко по-високо, отколкото обикновено говорите, за да го пропуснат ограничителните звукофилтри.

— Да, разбрах — каза Молнар. Нещо зад вратата прошумя и веднага някъде в тавана се обади зумер.

— Вашите неща са тук — каза девойката. Открехна вратата и посегна към останената там чанта.

— Нямахте нужда. Аз можех и сам да я донеса...

Не отговори. Усмихна се още веднъж и излезе. Тогава забеляза, че там, където стоеше преди малко, е останал сандалът ѝ. Загуби си сандала и даже не забеляза това. Вдигна го от пода и дръпна вратата. Тя се запъна за момент, после се отвори.

„Сякаш някой решаваше дали да отвори“ — помисли си.

В коридора нямаше никого. Застана така със сандал в ръка и внезапно осъзна, че през цялото време, от момента, в който влезе в тази къща, не срещна никъде никого.

Един час по-късно, избръснат, изкъпан и преоблечен в извадена от чантата риза, той седеше в не особено удобния фотьойл и гледаше мрака зад прозореца. Климатичната инсталация изтласкваше безшумно хладен въздух, въздух с мирис на сол и водорасли, и за миг му се стори, че това е истински повеи на вечерния бриз, преди да е сменил посоката си през нощта. Дърветата зад прозореца бяха застинали, виждаше само блуждаещите многогълници на прилепите на фона на още светлеещото небе. Преди да седне във фотьойла, той се опита да отвори прозореца, но заключалката даже не мръдна, въпреки че я натискаше с всичка сила.

„Прекалено слаб съм“ — помисли и се отказа, защото след усилието винаги идваше болката.

Седеше неподвижно и мислеше за пристанищния квартал, където живееше напоследък, за малката стая (с един прозорец), до която се изкачваше по стръмни стъпала, за бара на две пресечки разстояние, където обичаше да сяда следобед, за всекидневния път до работата по тесните прашни улички сутрин. За института и за предишния живот не мислеше никога.

— Добър вечер, професоре — чу глас иззад гърба си и инстинктивно се обърна.

В стаята нямаше никого, само на матовия дотогава екран видя лице. Беше Егберг, позна го веднага, въпреки петнайсетината години, изменили от времето, когато го виждаше всеки ден в института. Същите раздалечени тъмни очи и широко обрасли вежди.

— Радвам се, че ви виждам, че ме посетихте.

— В интерес на истината, нямах друг изход. Иначе не бих дошъл.

— Виждам, че никак не сте се променили за тези години. Винаги говорехте това, което искахте да кажете, по най-директен начин. Именно такъв ви помня.

— Сигурно се досещате защо съм дошъл?

— За това може и по-късно. Нека вечеряме с вас. Помня, че обичахте пъстърва с гъби. На обедите у Петти всеки вторник.

— Вкусовете ми от онова време се промениха.

— Все пак поръчах да приготвят това ядене. Пъстървата докарваме със самолети.

— Учудвам се на паметта ви.

— Тогава бях във възраст, когато се запомня почти всичко. А обедите във вторник с вас бяха върхови и мечта за всеки един от нас. Така че ви очаквам. Моята секретарка ей сега ще дойде да ви вземе. — Екранът угасна.

„Пъстърва у Петти. Забравил съм, че някога съм ял“ — помисли Молнар.

— Вашият сандал, Маг. Загубихте си сандала — каза, когато тя влезе.

— Нищо, имам си много. Често си губя сандалите — отвърна тя. — Много съм разсеяна — добави, когато забеляза, че я гледа изпитателно. — Ето, вижте, вече имам нов!

Подаде ѝ сандала, а тя го взе някак нерешително — това Молнар забеляза и запомни.

— Доктор Егберг ви чака.

Тръгнаха отново по същия коридор и слязоха на партера. Коридорът се осветяваше от малки, жълти лампи със старомодни круши... „Прилича на хотел от началото на века“ — помисли Молнар. Столовата, в която влязоха, беше осветена по същия начин. Масата

беше сервирана за двама, приборите — сложени един срещу друг, така че единият щеше да бъде на по-тъмно. „Доколкото познавам Егберг, сигурно аз ще стоя на светлото“ — помисли си и погледна тъмното вечерно облекло на доктора. Почувствува неудобство от старите си панталони. Но само за миг.

— Наистина се радвам, че ви виждам — каза Егберг и посочи мястото, което Молнар предвиждаше.

Седнаха и тогава той видя, че Егберг също вече не е млад. Косата му беше прошарена, почти побеляла — онова побеляване на брюнетите, което започва около тридесетте. Но Егберг беше по-стар. Когато го видя за последен път, беше на двадесет и няколко.

— Лесно ли ме намерихте?

— Вашата лечебница е прочута. Известна е по целия континент.

Егберг леко се намръщи.

— По-скоро институт, професоре. Това, че понякога приемам някой и друг богат пациент, не значи нищо. Трябва някак да поддържам всичко това. Но преди всичко е институт. Провеждаме интересни изследвания, които в известна степен са продължение на онова, над което някога работехме заедно.

— Аз вече отдавна нямам нищо общо с това. За щастие нямам.

— Виждам, че вече не оперирате. — Егберг гледеше ръцете на Молнар.

— Не съм нито хирург, нито невроник. Вече не мога да държа скалпел. — Вдигна дланите си така, че Егберг да ги види. Знаеше, че са напукани, с черни следи от смазка по сгъвките.

— Казваха, че изобщо сте напуснали нашата професия. Отначало очаквах да ви срещна на някой конгрес, конференция...

— Какво да правя там? Тогава решително приключих с всичко: затова пък четях за вашите успехи в пресата редом със спорта и черната хроника — добави, за да не би онзи да го разбере погрешно.

Сервирах студена ордьовър. Човекът, който ги обслужваше, правеше това несръчно. Беше грамаден мъжага, който трудно се побираше в дрехите си. Молнар си представи как юмрукът му го удря в стомаха...

— А ние много пъти ви споменавахме. — Егберг гледеше в някаква точка над главата на Молнар. — Въпреки че вашето решение

не можеше да промени нищо, то несъмнено беше доказателство за голяма смелост.

— Да не пресилваме. Просто в един момент разбрах, че за мен там няма място. Нищо повече.

— Малко хора биха постъпили така. Е, за ваше здраве, професоре. Пиете, нали?

— Все още. Усилията на волята съм съсредоточил върху непушенето. — Молнар вдигна чашата бяло вино.

Когато поднесоха пъстървата, най-после се реши. По-рано би почакал до кафето, но си помисли, че сега обичаите на света, към който вече не принадлежеше, не го задължават.

— Сигурно се досещате, защо ви посетих? — запита.

Отсрещният кимна.

— Не мислете, че съм дошъл след първите симптоми. Прекарах два инфаркта, а третият е, изглежда, въпрос на близки дни. Все още съм малко лекар. От третия няма да оживея. При характеристиката на моята тъкан, за присаждане не може да се мисли. Вероятност за връщане към нормален живот почти няма. А да вегетирам още година-две по болници... Това не ме привлича.

— С други думи, искате да получите изкуствено сърце?

— Именно.

— И да станете киборг?

— Е... да.

— Въпреки своите възгледи по този въпрос?

— Е, докторе. Сам присаждах първите модели на тези прибори. Моите възражения са засягали винаги мозъка и само мозъка. Може би си спомняте.

— Естествено. Вие бяхте прочут застъпник на ограничената киборгизация. Сърцето — чудесно, черният дроб или бъбрекът — прекрасно, но далеч от мозъка. Това бяха вашите възгледи, професоре.

— Да, и не съм ги променил.

— Ако тогава ги бяхте наложили, ако бяхте успели, сега нашият институт щеше да бъде незначително провинциално заведение, а аз... аз вероятно щях да присаждам сърца в някаква второстепенна клиника.

— Тогава направихте всичко, за да не успея.

— Това е истина. Но вече няма значение. Ако не бях аз, щеше да бъде някой друг. Прогресът не може да се спре.

— Ако това е прогрес...

Егберг не отговори. Допи си чашата и двамата замълчаха.

— Така че, докторе, знаете вече, за какво става дума — каза Молнар и отмести пълната още чиния. Усещаше нарастваща, смазваща болка. — Не съм длъжен да мисля още за тези неща. Вече не съм професор. Нямам нищо общо с тези проблеми. Аз съм обикновен стар електромеханик от сервиза на крайбрежното плаване, който иска да му присадят изкуствено сърце.

— Защо избрахте тъкмо мен, моя институт?

— На това полукълбо вие го правите най-добре. Впрочем, никъде другаде не бих имал някакъв шанс. Просто нямам пари, докторе.

— Има и обикновени клиники...

— Знам какво искате да кажете. Да, там щяха да ме приемат може би безплатно. Но би трябвало да подпиша декларация, че съм съгласен с експерименталните методи и всичко, свързано с тях. А това е може би недостатъчно явна, но все пак някаква форма на опити върху човека. Освен това, каква гаранция ще ми дадат, че след тези експерименти ще бъда пълноценен човек. А аз искам да преживявам не как да е. Искам да плувам, да гребя, да бягам по стълбите, искам да живея истински.

— Променили сте си интересите. По-рано със седмици не напускахте института. Почти там живеехте.

— Това, което е било някога, няма значение. Знаете ли какво правя сега? Консервирам автоматичните навигационни съоръжения на корабите, които плават от пристанище на пристанище и разнасят бакалски стоки. Свършвам работата и останалото време е мое. Никакви размишления и проблеми. Понякога книга...

— Да, разбирам. Бих предпочел да имате пари. Тогава пък аз нямаше да имам проблеми. Обикновен пациент...

— Тогава едва ли щях да се обърна към вас.

— Поне сте искрен, професоре.

— Дълго се колебах, преди да дойда при вас. Мислех за другото полукълбо. Там правят тези неща безплатно. Някога, когато бях все още „професор Молнар“, сигурно щяха да го направят, но сега... Днес трудно ще събера пари дори за пътуване.

— Значи, преценихте всички възможности и останах аз?

— Именно.

Егберг не отговори. Междувременно чиниите бяха сменени. Сега сервираха сърнешко печено, но Молнар не яде повече. Усещаше, как болката се засилва и го пронизва зад ключицата. Егберг не настояваше. Ядеше бързо и двамата мълчаха.

— Смятате, че сега е мой ред, нали? — запита накрая той, Молнар мълчеше.

— Не мога да ви отговоря веднага. Трябва да помисля...

— Дано не е дълго. Мога да умра в ръцете ви. Не, не смятам, че ще имате неприятности, дори ако проверят кой съм бил и какво — меко казано — ни е делило някога. Това са минали работи. За всеки случай в багажа ми е адресът на моя лекар. Той ще потвърди, че това, дете съм живял толкова дълго, вече е значително отклонение от очакваното.

— Добър специалист ли е?

— Е, провинциален лекар на средна възраст, но и случаят не е тежък.

— Вече имам адреса. Сутринта получих всички данни, които той има.

— Преровихте ми багажа?

— Както виждате. Впрочем не аз лично.

— Поне и вие сте искрен. Това е нещо ново. Не предполагах, че идва с възрастта.

— Вие винаги сте ме оценявали зле, професоре. Никога не съм се борил лично срещу вас. Бях само срещу вашите възгледи.

— Резултатът беше един и същ. Но нека не се връщаме назад.

— Правилно. Ще пийнете ли кафе? Според мен това няма да ви навреди.

— Съгласен.

— Тогава да вървим в кабинета.

Кафето и конякът вече ги чакаха на ниска масичка, поставена между големи, общити с кожа фотьойли. Светлината беше жълта, притъмнена, както в цялата къща. В дъното Молнар забеляза в полумрака нещо, което напомняше голям пулт за управление. Пултът беше тъмен, само някъде в края му блещукаше самотна червена светлинка.

— Извинете за момент, професоре. Все пак в института се върши нещо. — Егберг отиде до пулта, над който в същия момент светнаха две силни лампи с дневна светлина. На екрана се появи лице на човек с бяла престилка.

— Какво ново, Дорн? — попита Егберг.

— Всичко е наред. Само шестнайсетицата е неспокойна. Затова ви безпокоя.

— Опитал ли с поляризиращо напрежение?

— Да. Не помага.

— Добре, сега ще видя — каза Егберг и обърна екрана така, че Молнар вече не виждаше нищо. Изпука превключвател и Молнар чу виене — монотонно, ниско, почти нечовешко. Стана и като внимаваше да не закачи масичката, приближа до пулта. Егберг, наведен над екрана, стоеше гърбом. Беше по-висок от Молнар и закриваше част от екрана. Но все пак Молнар успя да види ръка — женска или детска. Пръстите конвулсивно се разтваряха и свиваха, после идваше китката, зад лакътя имаше само метал, странно оплетена мрежа, която се изопваше и напрягаше в такт със спазмите на дланта. Наблюдава за момент ръката, после погледна навътре в екрана. Там, в голяма прозрачна стъкленница, плуваше мозък. Не грешеше, беше невроник. Изведнъж виенето престана, екранът угасна. Егберг се обърна и погледна отгоре надолу застаналия съвсем близо до него Молнар.

— Това беше мозък — каза Молнар.

— Естествено.

— И човешка ръка.

— Ръката беше на човек, но мозъкът — на маймуна. Управлявам човешката ръка като устройство, по-специализирано от крайниците на маймуната. Двусъставна хибридна система.

Егберг угаси светлината над пулта и Молнар виждаше вече само фотьойлите, масичката и димящото кафе.

— Моля, седнете, професоре. Истинският учен е винаги любопитен, нали?

— Но за какво е... тази система?

— Някакви най-прости услуги... подаване на палта в гардероба, завиване на бонбони в книжка. Навсякъде, където не се изисква особено мислене, а човешката ръка е в състояние... или пък добре

приета. Ако замина на есенния конгрес по невроника, бих инсталирал този киборг на входа да се ръкува с всички влизащи.

— Побъркана идея.

— Прав сте. Може да не е проява на добър тон, но рекламата е гарантирана. За съжаление не отивам на конгреса...

Сега пиеха кафето в мълчание. „Напразно дойдох тук — помисли Молнар. — Можех да предположа, че няма да ми даде изкуствено сърце. Сигурно сега обмисля как да ми откаже — така, че после да не се самообвинява. Макар че дали такъв човек изобщо съжالياва за нещо, което е направил, а още повече — за нещо, което не е направил...“ После помисли за своето желязно легло, за скърцането на дървоядите в стените на къщата и воя на сирените на корабите, излизащи в морето.

— Май е време да се прибирам в стаята си — каза той, — а утре сутринта ще си тръгна.

— Но, професоре, не сме завършили разговора.

— Боя се, че резултатът му е предопределен.

— В този момент това ми се струва не толкова важно.

— Вечер винаги ни обхващат съмнения, които сутрин изчезват. Лека нощ, професоре. Моята секретарка ще ви заведе.

— Тази, която си губи сандалите...

— Да. Наблюдателен сте, професоре — добави след малко.

Маг вече беше на вратата.

— Лека нощ — каза Молнар и тръгна след Маг.

Когато остана сам в стаята, той се опита да отвори прозореца — безрезултатно, както и преди. Искаше да излезе в коридора и да извика Маг, за да му помогне, но вратата не се отвори. И тогава за пръв път помисли, че отгук вече няма да излезе. Можеше да повика Маг или Егберг, но помисли за кабинета и пулта, на който ще пламне червена светлинка. И се отказа.

Събуди го чукане. Деликатно почукване на вратата — както в обикновен дом. Зад прозореца блестеше слънцето и започваше всекидневната жега, която тук продължаваше чак до късно следобед.

— Да, моля — каза и придърпа до брадичката одеялото, с което беше завит.

Влезе Маг и донесе табла със закуска. Усети мирис на кафе.

— Благодаря. Но защо вие, а не онзи...

— Аз се грижа за вас. Мислех, че го правя добре.

— Превъзходно. Ще ви помоля само да отворите прозореца.

— Сега е жегата и въздухът е прашен. Може би довечера...

— Вечерта вече опитвах.

— Аха, това сигурно е изолирана стая.

— Изолирана ли?

Не отговори.

„Смутена е — помисли Молнар, — страхува се, че е казала повече, отколкото трябва.“

— Не искате ли да ми отговорите, Маг?

— Моля, попитайте доктор Егберг. Нали ви е приятел...

— Да, разбира се. Ще попитам.

За пръв път я виждаше на дневна светлина. Тогава при вратата беше прекалено уморен, за да я загледа. „Наистина хубаво момиче. От тези, които не привличат веднага вниманието и винаги остават на второ място“ — помисли си и усети неясна жалост, каквато понякога усещаше през последните години, щом видеше такова момиче.

— Ще дойда за вас след закуската. Доктор Егберг иска да ви види.

Кимна, навеждайки се над таблата. Почака, докато тя излезе, после отиде до вратата и натисна дръжката. Вратата се поддаде след секундата, необходима на електромеханичното управление да вземе решение. После се върна към закуската. Беше гладен и искаше да сложи нещо в стомаха преди дългия път, който го чакаше. Обръсна се, събра всичките си вещи и ги напъха в чантата. Беше решил. Излезе на коридора, после по стълбата долу. Не срещна никого, както и очакваше. Алеята, водеща към вратата, беше изцяло засенчена, защото къщата засланиеше слънцето. Вървеше с отмерени крачки, които броеше наум. Не прекалено бавно и не прекалено бързо. Когато достигна вратата, срещу него излезе вратарят. „Същият, който и вчера“ — помисли Молнар. Искаше да се размине с него, но онзи го хвана за ръката.

— Накъде? Забранено е.

Не отговори, само със свободната си ръка с всичка сила го удари в диафрагмата. Още в момента на удара разбра, че това, което удря, не

е тяло — почти не мръдна. Не промени дори израза на лицето си. Молнар усети само, че пръстите на вратаря мачкат ръката му като метални клещи. Пусна чантата. Онзи го блъсна леко в гърдите и го пусна. Молнар се олюля.

— Забранено е — повтори вратарят.

„Ще мина. Трябва да мина“ — помисли Молнар. Искаше да пристъпи към вратаря и не можеше. Заля го такава болка, че извън нея нямаше нищо. Не искаше да падне. Стисна зъби. „Ще мине, веднага ще мине.“ После виждаше вече само върховете на боровете. Дори не усети удара от падането. Върховете на боровете се размиваха и все повече се сливаха с фона на небето.

Когато отвори очи, Егберг се навеждаше над него. Болката, която познаваше и чието идване безпогрешно предусещаше, беше изчезнала. Пареше го само кожата някъде в горния край на гръдния кош. Погледна там, но беше завит до шията и твърде слаб, за да мръдне.

— Вече всичко е наред — каза Егберг. — Имахте щастие, професоре.

— Щастие?...

— Ако не бяхте тук, в института, вече нямаше да бъдете жив. И така едва успях.

— Сигурно беше краят.

— Да.

— А сега?

— Имате изкуствено сърце.

— Значи, все пак?

— Спасих ви живота.

— Надявам се, че всичко ще бъде добре.

— Аз също.

Говоренето го измъчваше. Лежеше неподвижно и гледаше в тавана. Егберг също мълчеше. Молнар чакаше да си отиде.

— Минаха четири, а може би и пет минути, преди да ви възвърна кръвообращението — добави Егберг.

„Още няколко минути и щях да пукна — помисли Молнар. — Труп на човек, чиито мозъчни клетки имат разпадане на функциите.“

Егберг се поколеба.

— Бяхте лекомислен, професоре, при вашето сърце...

— Искях да изляза. Да си отида — отвърна тихо Молнар.

— Можехте да ме предупредите.

— И да остана в затворената стая... „изолираната“, както я наричате.

— Блокировката случайно се е включила през нощта.

„Значи, Маг му е казала“ — помисли Молнар.

— Не вярвам в случайности, Егберг.

— Не съм в състояние да ви убедя. Но както виждате — опасенията са били неоснователни...

— Не зная.

— Нали живеете!

— Това е факт...

Егберг се суетеше, сякаш искаше да каже още нещо, но не каза нищо повече и излезе. Молнар притвори очи. — „Ще минат няколко дена, преди да мога да изляза оттук — помисли той. — Дори при съвременните методи за бързо зарастване това изисква време. И все пак ме спаси. В тези условия никой, дори и аз не бих могъл да го обвиня, ако бях умрял тук. Изглежда, все пак е искал да ми даде това изкуствено сърце.“ Помисли пак за блокираната врата и вече не беше така сигурен. После заспа.

Събуди се през нощта и усети жажда. В стаята беше тъмно, светеше само малка нощна лампичка на масичката до леглото. На нейната светлина видя Маг. Седеше във фотьойла, онзи същия, неудобния, в който вчера седеше той. Дремеше.

— Маг, госпожице Маг... — каза го тихо, но тя се събуди.

— Как се чувствувате? — попита тя също шепнешком.

— Чудесно! — Той се помъчи да ѝ се усмихне. — Пие ми се вода.

— Заповядайте — подаде му канче. Течността имаше вкус на портокалов сок плюс нещо, чийто вкус не можа да определи.

— Боли ли? — запита тя.

— Вече не.

— Добре зараства. Снощи доктор Егберг ви гледа.

— И дори не се събудих?

— Вие сте под въздействието на препарата Броткас. Дава чудесни резултати — добави.

— Както виждам, вие сте и квалифицирана милосърдна сестра.

— Секретарка, асистент и всичко. Любопитна съм каква ще бъде вашата роля.

— Роля?

— Ами да. Нали сте новият обект във фермата на Егберг. Ние наричаме така неговия институт помежду си.

— Не разбирам.

— Не разговаряхте ли?

Инстинктивно искаше да отрече, но се сети, че тогава няма да научи от нея нищо повече.

— Само спомена — каза той.

— Сигурно ще получите нещо по-интересно от моето. Професор сте. Някога сте били колега на Егберг...

— Дори негов шеф.

— Именно. Сигурно ще получите интелекционната секция. Вече цял месец няма ръководител.

— А предишният... замина ли си?

— Замина... — повтори Маг със странна интонация. — Просто почина.

— А какво му стана?

— Намерихме го в бункера. Там вътре енергетичното поле затихва. Стените са двуметрови, от железобетон. Екранират и енергията не достига.

— Каква енергия?

— Която подхранва сърцето. Сърцето му беше като вашето.

— Не разбирам — каза Молнар, въпреки че вече започна да разбира. Притвори очи и усети необикновена спазма в стомаха, както тогава, когато в трюма на големия кораб, разлюлян от вълните, върху му рухнаха сандъците и се разбиваха наоколо.

— Ще спите ли? — запита Маг след кратко мълчание.

— Не. Отспях си за цял живот — слушаше своя глас и се учудваше, че е така спокоен. — И тази енергия достига дотук?

— Естествено. Полето покрива целия институт и най-близката околност в радиус близо половин километър.

— А по-нататък?

— Какво нататък?

— Ако искам да изляза извън института, край морето, или да прескоча до града — питаше, макар да знаеше отговора, но искаше да

го чуе от момичето, което говореше за всичко това като за нещо съвсем обикновено.

— Няма да можете. Това значи смърт. Знаете го. Подписали сте декларация — онази с нотариуса и цялата забавна церемония.

— Нищо не съм подписвал.

— Не сте успели. Но ще я подпишете. Това е обикновена формалност.

Искаше да каже, че няма да подпише, но си спомни историята с блокираната врата и не каза нищо.

— Нали всички идват тук за това — добави Маг с някакво съжаление. — Преди да дойда тук, бях секретарка в една експортна фирма в Буенос Айрес. Секретарка на втория директор — добави с някаква гордост. — Работех на дванадесетия етаж в централата на фирмата „Тротъм и Сие“. Чували ли сте?

— Не. Никога не съм бил в Буенос Айрес.

— Онова беше живот. В събота пътувахме край морето... Знаете ли, тук най-много ми липсва плуването и морето. Понякога го усещам вечер, когато задуха вятърът. Оттук до брега не е далеч.

— Знам.

— Вие още не го чувствувате. То започва едва след няколко понякога след половин година...

— Кое?

— Трудно е да се определи. Искате ви се да заминете, на всяка цена да заминете...

— Носталгия?

— Не, за дома, за най-близките, за хората изобщо се тъгува от самото начало. Но онова е нещо друго, по-трудно за определяне, някак си по-първично. Но аз напразно ви говоря тези неща.

— Защо. Искам да го зная отрано.

— Аз не знаех. Не си представях, че ще бъде така. Понякога си мисля, че ако знаех, може би нямаше да дойда тук.

— И тогава?...

— Сигурно нямаше да съм жива. В най-добрия случай щях да съм в количка на колелца. Тогава ужасно се страхувах от това, повече дори от смъртта. Представяте ли си? Да гледаш всичко наоколо — минавачите, другите момичета, хората, които отиват на работа — и да знаеш, че си извън тях... завинаги. Оставането тук беше единственият

изход. Ходя, работя, понякога даже плувам в нашия басейн. Само дето краката ми са малко вдървени, особено стъпалата.

— Нямаше ли друг изход?

— Не. Бях при най-известните специалисти. Дори на другото полукълбо — в Европа. Изпрати ме моят приятел. Спестяваше за къща. Имах прекрасен приятел. Искаше да се оженим, но Егберг приема само самотни. Впрочем, не зная дали щях да се омъжа за него при това положение. Не би имало смисъл.

— А как попаднахте тук?

— Каза ми един от лекарите, при които ходих, когато дихателният ми център беше застрашен. Каза, че клиниката на Егберг е единственото място, където биха опитали такава операция. Но предварително ме предупреди, че дава не съвет, а само информация.

— Егберг поиска ли пари?

— Не. Случаят беше много специален. Каза, че може да се заеме с мен само като експеримент. За резултата не гарантира. Трябва да призная, че не ми даде големи надежди.

— И вие се съгласихте?

— А какво можех да направя? Минах през всички формалности, подписах всички уверения и декларации и... ето ме. Както виждате, живея.

— А онзи?

— Кой?

— Онзи в бункера?

— Ах, Бертолд. Той също беше подписал. Просто нямаше пари. При него беше само сърцето.

— Какъв беше той?

— Електроник. Беше стар човек. Веднъж ми каза, че помни времето, когато електронните контури се състояли от отделни транзистори.

— И дълго ли живя?

— Няколко години. Такъв спокоен, неразговорчив човек, почти незабележим. Седеше си в работилницата и дори рядко го виждах на обедите. И тогава не дойде, а после Йосф го откри в бункера. Бертолд знаеше, че влизането там е смъртоносно за него.

— Както и отдалечаването от института? — Молнар зададе въпроса специално, макар да предвиждаше отговора.

— Не съвсем, в бункера полето се прекъсва изведнъж. Там имало добра екранировка... ефектът бил сякаш сърцето спира внезапно. Така каза Егберг, когато ни предупреждаваше. А отдалечаването от обсега на полето е бавна агония. Напрежението намалява по малко с всяка измината крачка.

— И той е паднал в бункера?

— Изглежда, се е плъзнал по наклона. Там има едно наклонено място — добави. — Прилошало му е, преди да се измъкне, така твърди Егберг.

— А вие?

— Какво аз?

— Вие какво мислите за случая? — Забеляза как тя инстинктивно погледна екрана.

— Аз ли? Ами, прилошало му е. Той беше стар човек. Така е било. Вероятно — добави тихо. — Искате ли да пиете?

— Не, благодаря. — Притвори очи. Мислеше за стария човек, умрял в бункера, защото изкуственото му сърце не е получило енергия от полето, създавано в института. Изкуственото сърце е спряло също както истинското. Припомни си как не усети падането пред вратата и върховете на боровете, които губеха очертанията си и се разливаха на фона на небето. После заспа.

След няколко дена вече ходеше из стаята от леглото до фотьойла. Егберг идваше два пъти дневно заедно с Дорн, своя мълчалив асистент, когото Молнар видя на екрана тогава, по време на вечерята. Държеше са като лекар, най-обикновен лекар, и говореха за температурата, кръвното налягане и дишането на Молнар. Понякога се замисляше кога Егберг най-сетне ще го уведоми, че е новата придобивка на неговата ферма, но онзи оглеждаше шевовете и си отиваше. А Молнар чакаше. Беше още слаб, прекалено слаб.

Понякога идваше само Дорн, но Маг — никога. Молнар не питаше за нея. Премисли всички възможности и не попита. Ако нейното отсъствие беше резултат от решение на Егберг, който е чул техния разговор и решил, че е казала твърде много, питането за нея нямаше смисъл. Ако пък отсъствието и беше случайно, в бъдеще би могла да бъде източник на информация, каквато няма никога да получи

от Егберг или Дорн, защото Дорн почти не говореше. Само веднъж, когато нанесе с червен молив новите данни в болничния лист на Молнар, той се обърна към него съвсем неочаквано:

— Някога съм учил от вашия учебник, професоре.

— Наистина ли?

— От новото издание. Излезе, когато бях още студент.

Молнар помнеше това издание. Издателят го откри след няколкомесечни издирвания. Помнеше онзи представител на издателската фирма в тъмен костюм, с черна чанта, от която извади приготвения договор — седеше до малката масичка, покрита с тук-там прегорена найлонова покривка. Пот на струйки се стичаше по лицето му. Непрекъснато бършеше лице с голяма бяла кърпа и до края не беше сигурен дали наистина седи срещу професор по невроника, чийто учебник неговата фирма иска да издаде. По-късно Молнар получи чек, който в новото му положение беше цяло богатство, и си купи лодка с мотор. После ловеше риба със собствена лодка и мъжете, с които работеше, му завиждаха.

— Помня тази книга — каза Молнар. — Когато я издавах, смятах, че биха могли да намерят нещо по-добро или поне по-ново.

— Това беше добър учебник — каза Дорн. — Днес е вече друго, но тогава той беше на ниво. Вие как смятате?

— Не зная, не мога да преценя. Вече не бих могъл да напиша дори такъв учебник. А камо ли да направя нещо по-сериозно.

— Мисля, че това не се забравя — както плуването или карането на колело. Естествено, не забравят онези, които го правят, защото то е единственото нещо, което искат да правят в живота.

— И аз мислех така, а от години правя съвсем друго — каза Молнар. — Впрочем, освен желание е нужна и практика, която можеш да имаш само когато работиш ден след ден в продължение на месеци и години.

— Не исках да ви засегна, професоре — каза Дорн. — Пък и вие бихте могъл и сега.

— Вече не. Много съм стар. А пък вие сте твърде млад, за да го разберете.

— Въпреки всичко мисля, че съм прав.

— А може би просто нямате друг изход.

— Не разбирам?

— Какво друго можете да правите като обект във фермата на Егберг.

— Аз... не съм обект. Тук само работя.

— Но живеете тук и винаги сте тук.

— Струва ми се, професоре, че всеки млад лекар, който иска да знае и може нещо през живота си, трябва първо да работи няколко години като мене, да бъде винаги на мястото си, да прави всичко.

— И вие сте лекар?! Не се шегувайте, млади човече. Вие сте експериментатор, най-лошият вид експериментатор, какъвто някога е съществувал. Вие експериментирате върху собствения си вид, върху хора, които биха могли да ви бъдат приятели, родители, деца. Присаждане на мозъци, смяна на личността. Човек от ден на ден престава да бъде себе си, чеше се зад ухото или ожаднява тогава, когато вие натиснете копчето. Отдръпва се с отвращение от любимото същество или е в състояние да му пререже гърлото, когато вие извършите съответното движение с пръста.

— Вие пресилвате, професоре!

— Не, аз просто говоря истината, и то цялата истина. Всичко, което мисля за тези експерименти и хора като вас. Не фалшифицирам истината като вас.

Дорн не отговори. Сложи в джоба на бялата престилка молива, който въртеше между пръстите си, и излезе.

„Сега ще се замисли над всичко това, което му казах — помисли Молнар, — естествено, ако хора като него изобщо се замислят над онова, което правят.“

Късно следобед идваше в градината и докато беше още горещо, се разхождаше по тесните алеи, между гъстите храсти, засадени тук, когато са строили института. Когато жегата попреминеше, сядаше на тревата или на каменния парапет на басейна и гледаше в небето. Часовете минаваха и когато настъпваше мрак, се връщаше в своята стая, където Йосф му носеше вечерята. Имаше много време. Понякога Йосф заминаваше някъде с неголяма, покрита с брезент камионетка и тогава вечерята му донасяше Маг. Оставяше таблата на масичката, понякога питаше как се чувства, но чак на вратата, на излизане. Не поглеждаше екрана, нито изпъкналите лещи на видеопредавателите, но

и така Молнар знаеше, че те ги гледат с очите на Егберг, а може би на Дорн. Единствено Йосф като че ли не ги забелязваше, но той не беше обект, а човек, за когото светът не свършваше при оградата на института. Беше здрав и силен, пушеше същите цигари, които някога пушеше Молнар. Техният дим оставаше в стаята, когато Йосф излизаше, и Молнар усещаше миризмата им дори през нощта, когато заспиваше. Веднъж взе цигара от пакета, който Йосф остави на таблата. Потърси кибрит, но нямаше. Йосф му запали с голямата си бензинова запалка и след миг Молнар чувствуваше в устата си вкуса на дима.

— Докторът не дава, а? — подпита Йосф.

— Сам престанах да пуша.

— Аз не мога. Някога опитвах. А тези не са лоши. Купувам ги в градчето на едро от контрабандата.

— За това е нужно да се отиде дотам.

— Няма защо да съжالياвате. Мръсна дупка.

— Можете да отидете и по-далеч. С кола нищо не е далече.

— Не мога, докторът не дава. Тук всички трябва да бъдем непрекъснато на мястото си.

— А той пътува ли?

— Някога пътуваше до семейството си, недалеч оттук, петдесет километра. Сега и той не пътува.

— Защо?

— Не знам. Казват, че се развел с жена си.

— Наистина ли?

— Не ми се изповядва. — Йосф взе таблата.

— А на вас не ви ли е омръзнало?

— Може би малко. Но работата е добра. Някъде трябва да се работи.

— Тук имате много работа.

— Всичко върша. Сам виждате.

— Имате всестранна квалификация. Този институт е почти фабрика, поне по отношение на консумираната мощност.

— Не е чак толкова. Само дистанционното управление и изпращането на информация. Тук мощностите не са големи. Освен това специалната апаратура се захранва отвън.

— Някой път бих искал да видя тази ваша апаратура.

— За съжаление е невъзможно. В това отношение имаме строги инструкции. Някоя авария и повечето експерименти трябва да се повтарят. Да не говорим за биологичния материал, който тук е доста скъп. Разбира се, имаме осигуровка.

— Собствена аварийна инсталация?

— Да.

— Ясно. При неголеми мощности това е най-лесният изход.

Йосф се вгледа в Молнар с внимание.

— Казаха ми, че сте невроник.

— Различни неща говорят, но моята специалност е много по-близка до вашата, отколкото ви се струва — каза, без да се замисли какво говори. Мислеше вече за нещо друго: за неголямата мощност, консумирана от института, и разбра, че един от тях, Егберг или Йосф, не казва истината. „Ще изясня това“ — помисли той и вече знаеше как ще го направи. Дори не забеляза, кога Йосф излезе.

На следващия ден срещна Маг в градината. Видя я, като отиваше по алеята към къщата.

— Маг... Може ли за малко?! — извика.

Тя се спря нерешително.

— Длъжна съм да бъда в канцеларията — каза несигурно.

— Може би ви е неловко да говорите с мен тук?

— Не, защо?

— Струва ми се, че напоследък се срещаме рядко.

— Имам много работа.

— Няма да ви отнема много време. Искам да знам само това, дали вие лично сте усещали резултата от изчезването на полето?

— Аз не, но Бертолд...

— Да оставим Бертолд настрана. Вие нали никога нищо не сте усетили? Замайване на главата в частично екранирани помещения или нещо подобно?

— Не. Защо питате?

Молнар замълча за момент.

— Ще ви кажа — реши се най-после. — Подозирам, че такова поле изобщо няма.

— Как така?

— Просто няма. По-точно то съществува само във въображението — вашето и на още няколко обекта на фермата, както

казвате. Това е свършено в простотата си хрумване на Егберг.

— Нещо не разбирам...

— Много е просто! Щяхте ли да стоите тук постоянно, въпреки всичките задължения, подписани преди операцията, ако не беше полето?

— Не, разбира се, че не. Ах... разбирам! Смятате, че той го е измислил? Внушил ни е съществуването на поле, каквото няма?

— Нищо не му пречи. Вие недооценявате своя шеф. Аз го познавам по-дълго.

— И вие сте сигурен, че точно така е направил?

— Не... Честно казано не. И затова бих искал да ви предлага един експеримент, експеримент с ваше участие.

— Че какво мога да ви помогна аз?

— Ще влезете в бункера, Маг, за малко: за две-три минути. Ако не ви стане нищо, ще бъдете свободна.

Тя го гледаше напрегнато. Помисли, че е много по-хладнокръвна, отколкото предполагаше отначало.

— Мисля, че влизането значи смърт. А аз не искам да умирам.

— Нима искате да останете тук до края на живота си? Преди няколко дена...

— Тогава бях в лошо настроение. Понякога ми се случва. Но аз искам да живея, дори тук, ако не мога другояче.

— Слушай, Маг. За смърт и дума да не става. Ще те осигурявам отвън. Просто ще те изтегля оттам, ако загубиш съзнание. За секунда не се умира. Ще те вържа с въже и ще те измъкна.

— Това не може ли да се провери другояче?

— Не. И така?

Не отговори. Стояха наред алеята. Молнар знаеше, че рано или късно някой ще дойде и ще прекъсне разговора им, а той трябваше да го довърши.

— Това е шанс и за теб. Никой освен мен няма да се осмели да опита. Всички тук се боите от Егберг. Не отричай. То се вижда. А за такъв опит един човек не стига. Помисли за Бертолд. Ако тогава някой го беше измъкнал оттам, щеше да живее и до днес. Но той е опитвал сам.

— Опитвал ли е?

— Така мисля. Сигурно е забелязал същото, което и аз.

— Боя се, професоре, но ще опитам. Ако не стане, ще ти тежа на съвестта.

Очакваше да се усмихне, но тя го гледаше внимателно, както и преди.

— Кога искаш да опиташ, професоре? — запита още.

— Веднага. Можеш ли? Приготвил съм въже.

— Добре. Само ще сменя роклята.

— Защо?

— Ако не успеем. Тази не е хубава...

— Ех, Маг, бъди разумна. Да вървим!

Сега вече се усмихна:

— Готова съм. Не се бой, професоре. Не се измъквам. Ще вляза там, решено!

До института се върнаха поотделно и се срещнаха при стълбите, водещи към подземиято. Беше хладно и Молнар усети дъх на плесен от влажната изба. Стълбите бяха широки, а до тях надолу се спускаше гладка бетонна ивица. Тя свършваше при входа на бункера с полукръгъл отвор, през който спускаха количките с препарати за облъчване. Предишния ден идва тук и в купчината опаковки скри въже. Беше завързано със здрав моряшки възел от две по-къси, които служеха за издърпване на завесите в стаята му. Свали ги в полумрака на разсъмване, предполагайки, че тези, които биха могли да го наблюдават, още спят. Маг дори не провери възела. Завърза я за кръста така, че едва дишаше, а после дръпна няколко пъти въжето, за да види дали ще издържи тежестта ѝ. Искаше да я вдигне нагоре с въжето, както смяташе преди, но беше слаб.

— Готово — каза той.

Не се поколеба. Влезе толкова навътре в бункера, че въжето се опъна.

Той почака двайсетина секунди.

— Какво усещаш? — попита.

— Май че нищо. Само ми е горещо.

— Това е от вълнението...

Гледаше часовника. Изтече една минута.

— А сега?

— Нищо. Наистина нищо.

Когато след пет минути излезе от бункера, знаеше, че е прав.

— Успяхме, Маг — каза, отвързвайки въжето. В полумрака виждаше очертанието на лицето ѝ.

— Значи, съм свободна!... — тя говореше бавно, затруднено.

— Да.

— Това е... великолепно, професоре. — Обърна се рязко и побягна по бетонната ивица нагоре, към светлия правоъгълник на изхода. Молнар нави въжето, скри го под опаковките и тръгна след нея по стълбите. В средата на бетонната плоскост видя сандал.

Значи, полето не съществуваше. Сега просто можеше да премине от другата страна на оградата и да се спусне надолу към градчето. Някой кораб сигурно щеше да го вземе и след пет-шест дни щеше да бъде в стаята си — ако в това време не е била дадена на друг. Но Бертолд беше умрял и това го безпокоеше. Не беше вече млад и никога не действуваше прибързано. Реши да повтори експеримента.

„Ще вляза вътре, а Маг ще ме пази — помисли си. — Само че дали тя е достатъчно силна, за да ме изтегли оттам, ако загубя съзнание?“ Реши да размисли върху това по-внимателно след вечеря. Но след вечерята дойде Егберг.

— Професоре, мисля, че трябва да поговорим — каза и седна във фотьойла, премествайки оттам някакви вещи на Молнар.

— Отдавна чакам.

— По-рано не можех, защото още не знаех резултатите от анализите и тестовете. Сега вече имам пълна картина на състоянието на вашия организъм.

— Пълна?

— Да. Проверихме това извънредно внимателно. Оказа се, че моето решение е било правилно. Състоянието на организма ви не оправдава присаждане на самостоятелна сърдечна система.

— Как да го разбирам?

— В момента вашето сърце се захранва чрез енергия отвън, създавана в генератора на силовото поле тук, в института. Затова не можете да напуснете института.

— И нямате намерение да ми присадите самостоятелно сърце?

— Не.

— Обичам ясните отговори. Но това е беззаконие. Не съм се съгласявал на такава мярка.

— Спасих ви живота. Избрах такова изкуствено сърце, каквото имах. Вие, както и аз, знаете много добре, че по тази причина никой съдия няма да ме осъди дори на глоба.

— Но имам право да сменя това сърце.

— Естествено. Ако заплатите системата и неизбежните услуги, свързани с нейното присаждане.

— Това е нереално. И вие го знаете, Егберг.

— Зная.

— И колко дълго искате да ме държите тук, в института?

— Да ви махна сърцето не мога, защото това ще ви коства живота, професоре, и е наказуемо. Разбира се, бих могъл да ви предам на държавните институти, но поради нашето дълготрайно познанство това не влиза в сметката.

— Значи, до края?

— Ако говорим откровенно, нямате продължителни перспективи, професоре.

— Излишна откровеност. Давам си сметка за това.

— Не говоря без повод. Част от кръвоносната система и бъбреците са в лошо състояние. Освен това подозирам тумор в черния дроб. В резултат — две-три години.

— На повече не съм разчитал.

Молнар стана и искаше да запали лампата. В стаята беше тъмно, не виждаше лицето на Егберг, а знаеше, че разговорът още не е свършил.

— Седнете, професоре. За момент. Няма да ви отнеме много време.

Молнар се поколеба и седна на предишното място.

— Искам да ви предложа нещо, професоре — Егберг говореше тихо. — Присаждане на вашия мозък в младо и здраво тяло, абсолютно здраво. Експериментален акт. Доколкото зная, в света са извършени само няколко... присаждания от този тип. Разбира се, трудно е да се гарантира резултатът...

— Доктор Егберг — Молнар го прекъсна, — вие се подигравате с мен. Знаете не от днес какво мисля за това.

— Да, теоретически, но тук става дума за живота ви!

— А вие какво си мислите, че заради две или дори двайсетина години живот ще се съглася? Това, което ми предлагате, е най-обикновено, вулгарно престъпление.

— Нищо подобно! Един човек умира — тялото му е здраво, а умира само мозъкът. Друг има разрушено тяло и здрав мозък. От тези почти мъртви хора, от тези двама създавам един — здрав. Създавам човек! Човек, който преди не е съществувал.

— Вие сте лишен от въображение, докторе. Това е също осакатяване... Ами ако този мозък, присаден в новото тяло, не поиска да умре заедно с това тяло и започне да търси нов, следващ носител, а после още по-следващ? Да имаш винаги пред себе си двайсетина години, чак до смъртта на мозъка, никога ли не сте мечтали за това? Сменяйки пет-шест носители, това може да се постигне. Никога физическа старост. Младост, вечна младост в поредните тела!

— Вие преувеличавате, професоре. Ще бъдат наложени ограничения...

— Така винаги се говори, но то не променя нищо. Паразитствуването върху собствения вид — на това служат вашите експерименти.

— Това съм го слушал още преди петнайсет години.

— Както виждате, не съм си променил становището. А сега, моля, излезте.

После дълго не можеше да заспи. Мислеше за човека, в чието тяло Егберг искаше да присади неговия мозък. Това сигурно беше мъж, млад мъж, и в записа на електрическата активност на мозъка му Егберг беше забелязал тези изменения, които предвещават смърт. Сигурно имаше колеги, семейство, четеше спортната хроника и когато искаше да бъде сам, плуваше в морето далеч от брега.

Молнар се обърна на другата страна, после стана, отиде до чешмата и завъртя крана със студената вода. Пъхна главата си под нея и усещаше, как му залива носа и ушите.

Вече заспиваше, когато го събуди Егберг, питайки от екрана кога за последен път е виждал Маг. И тогава разбра, че ще влезе в бункера сам.

Събуди се и лежеше в тъмнината. Стараеше се да мисли и усещаше какво усилие изисква това. Помнеше влизането в бункера и знаеше, че оттогава са минали много дни. Значи, състоянието, в което се намираше, не беше анабиоза, защото мозъкът му отбелязваше протичането на времето. Освен това още някакви откъслеци, но нереални, които се разливаха, щом се съсредоточеше върху тях. Дишаше нормално, не усещаше болка. След малко разбра, че някой докосва главата му, а във вената на ръката му впръскват течност. Изведнъж започна да вижда — свалиха от очите му превръзката. Видя Дорн.

— Виждате ли ме? — запита Дорн.

— Виждам — отговори, но говореше с усилие, сричайки.

— Чувате ли ме добре?

— Да.

Дорн извади иглата от вената.

— Моля опитайте се да станете.

Молнар стана. Цялото му тяло беше вдървено и движенията некоординирани. Направи две крачки и залитна.

— Отпаднали ли сте? — запита Дорн.

— Не. Вдървен.

— Това е липса на координация. Ще я придобиете след няколко дена. А сега ще отидем в кабинета.

Дорн отвори вратата и влязоха в кабинета на Егберг. Нямаше го.

— Спасихте ли ме? — запита Молнар.

— Да.

— А Егберг?

— Остави това писмо. Моля, седнете. — Дорн бръкна във вътрешния джоб на сакото и подаде на Молнар запечатан плик. — Ако се чувствувате добре, ще отида в съседната лаборатория. Ако ви потрябвам, моля, извикайте ме.

Молнар разкъса плика. Писмото беше написано на ръка.

„Уважаеми професоре,

Това писмо е продължение на нашия разговор, който тогава не довършихме. И така човекът, чието тяло исках тогава да Ви предложа, бях аз самият. В този миг, ако

четете това писмо, присаждането е минало сполучливо и Вие сте мозък на моето тяло...“

— Дорн! — извика Молнар.

Дорн откряна вратата.

— Огледало!

— Пригответил съм. — Дорн му подаде огледалце и тогава Молнар видя отражението на лицето на Егберг. Беше някак различно. След миг разбра, че очите са неговите собствени. Остави огледалото.

„... Според моите разбирания — четеше по-нататък — постъпих правилно. По време на разговора ни представих обективно състоянието на Вашия организъм. Затова пък у мен бе констатиран тумор на мозъка, който напредваше доста бързо, така че трябваше да побързам с присаждането, ако исках сам да организирам и подготвя операцията. Причините за моето решение са две: първо, лични, които Вие сигурно няма да разберете. Във всеки случай предполагам, че ако приемете това присаждане, Ви чака около двамадесет години живот, възможност за научна работа в института, който е Ваша собственост. Според моите убеждения това компенсира някои задължения, които имах по отношение на Вас. Не Ви натоварвам с личните си работи. С жена ми съм разведен, тя е материално обезпечена. Знае фактическото състояние на нещата и от нейна страна не очаквам никакви усложнения. Второто съображение за решението ми беше фактът, че Вашата професионална подготовка прави възможно понататъшното ръководство на института и преди всичко извършване на наблюдения върху субективното възприемане на присаждането. Бих искал да Ви убедя да изготвите доклад по този въпрос. Естествено, решението принадлежи на Вас. Колкото до самата операция, извърши я Дорн с помощ отвън. Моето съгласие ще намерите при останалите документи, а към Вас се отнесохме като към «тяло от инцидент». От правна гледна точка всичко е

наред, макар че законодателят не е предвиждал присаждане на мозък в такава конфигурация. Освен това смятам, че всички останали възражения, каквито бихте могли да имате по отношение на моето решение, са необосновани дотолкова, доколкото във всеки момент, при липса на съгласие от Ваша страна, можете да ликвидирате присаждането и да умрете. От по-несъществените въпроси остава още едно обяснение. Вашето влизане в бункера доказва, че не сте вярвали в съществуването на силово поле, генерирано в института, което снабдява сърцето Ви с енергия. Вашите предположения са правилни. Такова поле няма. Сърцето Ви се хранеше от батерия с радиоактивни елементи, присадена заедно със сърцето. Обаче ритъмът на сърдечната Ви дейност беше регулиран отвън, чрез импулси, предавани безжично от генератора на института. Когато сте влезли в бункера, синхронизацията е изчезнала. Резултатът сте усетили лично. Трябва да призная: предполагам, че ще влезете в бункера, затова Ви чакахме там. Всъщност от момента на изчезването на Маг всичко ми стана ясно. Въжето, намерено при бункера, беше само потвърждение на моите предположения. Но Вие не можехте да знаете, че Маг, която имаше присаден удължен гръбнак, е съвсем независима от нашата синхронизация, докато Вие — не. Какво да се прави, Вие в известен смисъл сте действували в своя вреда и заминаването на Маг е за Вас загуба на много добра секретарка. Но това не можехте да предвидите.

Както вече споменах, оставям на Вас решението за публикуване на известие относно присаждането. С други думи, можете да живеете по-нататък като Егберг или със своето име. Всички документи и в двата случая са приготвени.

Егберг“

Остави писмото и застина неподвижно, без да мисли за нищо. След няколко минути в кабинета влезе Дорн.

— Как е самочувствието? — запита.

— Чудесно.

— Аз се гордея с тази операция — каза Дорн. — Ще предадем ли съобщение?

Молнар не отговори.

— Какво стана с моето тяло? — запита след малко.

— Изгорено и погребано. Още преди три месеца. Такова присаждане е многофазов процес. Най-големи трудности...

— А неговият мозък? — пресече го Молнар.

— Отделен.

— Жив?

— Да. Погледнете.

Приблужи към пулта и натисна съответното копче. На екрана, в голям съд, в почти безцветна течност плаваше мозък. Видя свързаните с него очи, едно от които гледаше от екрана право в тях. От високоговорителя идваше тихият шум на помпите, изтласкващи живителната течност, после видя записа на електропроцесите в мозъка на Егберг. Това беше запис на активността на бодърствуващ мозък. Този мозък гледаше, мислеше... и знаеше. Стъклените стени на буркана, от които няма изход, бяха целият му свят.

— Той ли реши така? — попита Молнар.

— Не. Нищо не е наредил. Но тъкмо ни беше нужен мозък за опити във връзка с управлението на товарни ракети към външните планети. Тук разработваме такава тема.

— Но неговият мозък?

— Засега туморът не дава особени ефекти...

— Значи, не се е съгласявал на това?

— Не, но винаги използваме следоперативните фрагменти.

— Дорн, вие сте най-обикновен мерзавец — каза Молнар. — В коя зала е?

— Седма.

— Моля ключовете. Ключовете на Егберг.

— Те са у Йосф.

— Донесете ги.

— Но...

— Казах. Тук аз решавам.

След минута Дорн се върна с ключовете. Молнар ги взе.

— Останете тук — заповяда той.

Мина по коридора и отвори вратата на седма зала. Влезе и забеляза, че очите на мозъка не го виждат. Като внимаваше да не влезе в зрителното им поле, отиде до помпата, която пращаше течност в съда, и я изключи. „Това е най-добрият изход — помисли. — Ще умре от недостиг на кислород, без да разбере това. Мозъкът няма системи, контролиращи съдържанието на кислорода. Просто ще заспи и вече няма да се събуди. Ако излея течността, ще умре по-бързо, но ще знае, че умира.“

Гледа още малко записа на активността на мозъка на екрана на осцилоскопа, после излезе.

Затвори вратата и тогава видя Дорн.

— Дайте ми ключовете си — каза.

— Нямам... тук.

— Жалко. Ще ги оставите на портиера. От днес вече не работите в института.

— Защо? Нали аз...

Не го слушаше повече. Слезе по стълбите в подземие. Залиташе по малко и понякога се спираше на стената. „Липса на координация, както го определи Дорн — помисли си, но сега трябва да бъде координиран поне за няколко минути.“ Стигна до вратата на енергийната камера. Ключалката беше сложна, а пръстите му неособено ловки. На края все пак влезе вътре. Лампите автоматично светнаха. Видя дебели медни проводници, предпазители и табла с черепи и кости. Това беше главната инсталация. Потърси аварийната. Най-напред изключи нейните акумулатори и скъса проводниците.

— Какво правите?

Беше Дорн.

— Веднага излезте оттук! — заповяда Молнар.

— Но така не може, всички опити... всичко ще спре. Препаратите ще умрат...

Молнар посегна към главните предпазители.

— Не! — викна Дорн и се хвърли върху него.

Отблъсна го с всичка сила. Ръката на Егберг беше силна.

Онзи удари глава в разпределителното табло и падна. Лежеше неподвижен на каменния под. Сега Молнар изтръгна предпазителите.

Светлината угасна. Хвърли ги върху шкафа с акумулаторите и тръгна по стълбите. Някъде горе забуча алармена сирена.

„Препаратите ще загинат“ — помисли си. После мислеше още за тримесечното бдение на мозъка на Егберг, непрекъснато бдение, за стъклените стени и очите, които нямаха мускули, за да променят положението си, за чакането с пълното съзнание, че нищо освен чакане не може да се случи.

Достигна портала.

— Излизате ли, докторе? — попита вратарят.

— Да.

— Трябва ли да дойда с вас?

Молнар го погледна изпитателно.

— Защо „да дойдете с мен“?

— Вие ми спасихте живота, докторе. И излизате, когато има тревога и чувам сирената. За дълго ли излизате?

— Да, но ти остани... Санчо.

— Казвам се Томб.

— И аз в действителност се казвам Молнар.

Кимна му с глава, излезе от вратата и започна да се спуска надолу по пътеката.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.